

LSMU ODONTOLOGIJOS VIENTISUJŲ STUDIJŲ PROGRAMOS SEMINARO APRAŠAS IR KONSTRUKCINĖ SCHEMA

Seminaro tikslas

Seminaras yra savarankiško studentų darbo aptarimas ir įvertinimas, vadovaujant dėstytojui. Užsiėmimas yra orientuotas į studentą (angl. *student centered*). Studentai jau būna išklause mokomojo dalyko paskaitas, tačiau seminaro tikslas yra dar labiau pagilinti ir užtvirtinti jau turėtas ir naujai įgyjamas žinias. Dėl to, studentai yra skatinami mąstyti ir analizuoti bei kritiškai vertinti mokomojo dalyko medžiagą. Yra aptariamos tam tikros odontologijos srities naujovės, reikalavimai, technologijos, dalinamasi patirtimi, iškeliamos įvairios problemos, ieškoma sprendimo būdų.

Pasirengimas seminarui ir jo eiga

Seminarai vykdomi tam pritaikytose patalpose, kuriose turi būti vaizdo ir garso transliavimo įranga, kompiuteris su interneto prieiga prie LSMU bibliotekos ir informacijos centro arba virtualioje mokymosi aplinkoje.

Seminaro tema yra nurodoma dalyko apraše. Pirmo užsiėmimo arba prieš tai buvusio seminaro metu dėstytojas nurodo būsimo seminaro akcentus. Seminaro tikslas, įgyjamos kompetencijos, studijavimo ir vertinimo metodikos bei informacija, nurodanti ką studentai turi papildomai savarankiškai pasiruošti, yra nurodoma virtualioje mokymosi aplinkoje (VMA).

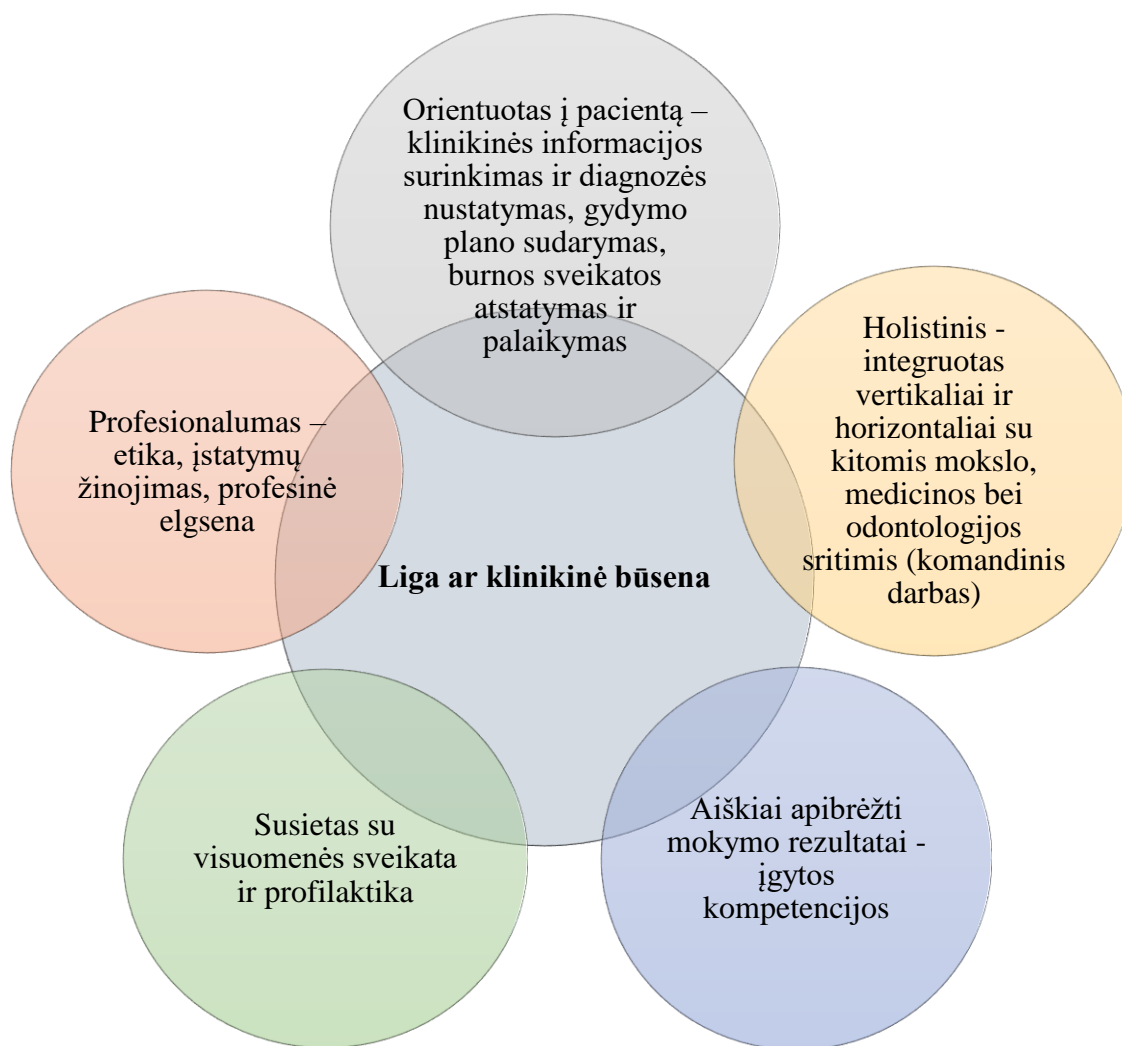
Dėstytojas, ruošdamas seminarą, priklausomai nuo dėstomos medžiagos, turi numatyti ir parinkti geriausiai tinkančią atskirų seminaro struktūrinių komponentų metodologiją. Pavyzdžiui, kokia bus mokomoji medžiaga ir jos pristatymo bei analizės būdai, mokymo ir vertinimo metodai.

Įgyjamos kompetencijos

Kompetencijomis grįstas studijų modelis siekia išugdyti keturias pagrindines kompetencijos sritis, kurias turi įgyti studentas baigdamas odontologijos studijas: profesionalumas, saugi ir efektyvi klinikinė praktika, į pacientą orientuotas gydymas ir odontologija visuomenėje, kurios savo ruožtu skirstomos į eilę kompetencijos kategorijų, įtvirtintų odontologijos studijų krypties apraše.

Atsižvelgiant į reikalingus įgyti studijų rezultatus – kompetencijas, seminaro organizavimui ir dėstymui taikomi šie principai (1 pav.):

1. Profesionalumo;
2. Orientacijos į pacientą;
3. Holistinio požiūrio;
4. Aiškiaus studijų rezultatų apibrėžimo;
5. Susiejimo su visuomenės sveikata ir profilaktika.

1 pav. Užsiėmimo organizavimo principai, atsižvelgiant į įgyjamas kompetencijas.

Dėstymo ir studijavimo metodai

Dėstytojas, įvertinęs studentų žinių lygį bei patirtį, seminaro tikslą ir trukmę, pasirenka nagrinėjamai temai labiausiai tinkamą dėstyimo metodą. Seminaras turi būti interaktyvus, gali būti naudojami įvairūs dėstyimo metodai – apklausos, atvejų analizė, diskusijos, debatai, pranešimai, metodo teorinis ar praktinis demonstravimas, darbas grupėse, vaidmenų žaidimai ir kita. Seminaro konstrukcinės schemos pavyzdys pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Seminaro konstrukcinė schemos pavyzdys.

Seminaro Nr.	Seminaras XXV Nr.12.1	
Seminaro tema	Burnos kietųjų audinių įvertinimo metodai pieniniame ir pastoviajame sąkandyje.	
Pasirengimas seminarui	I. Paciento sveikatos istorijos surinkimas ir dokumentavimas. II. Pieninio, mišraus, pastoviojo sąkandžio ypatumai. III. Burnos kietųjų audinių vertinimo metodikų principai.	
Tikslas	Sužinoti burnos kietųjų audinių vertinimo metodikų principus, gebėti įvertinti burnos kietųjų audinių būklę, naudojant skirtingas vertinimo metodikas.	
Uždaviniai išmokti seminaro metu (išmokti, gebėti)	I. Išmokti įvertinti ir dokumentuoti dantų būklę pagal PSO kriterijus.	
	II. Išmokti įvertinti ir dokumentuoti dantų būklę pagal Nyvad kriterijus (Nyvad, Maciulskiene, Baelum 1999).	
	III. Išmokti įvertinti ir dokumentuoti dantų būklę, naudojant Tarptautinę dantų ėduonies nustatymo ir vertinimo sistemą ICDAS II.	
	IV. Gebėti nustatyti ir įvertinti dantų ėduonies paplitimą ir intensyvumą.	
	V. Išmokti įvertinti nekariozinius dantų pažeidimus.	
	VI. Gebėti atlikti diferencinę burnos kietųjų audinių ligų diagnostiką.	
Įgyjamos žinios/įgūdžiai po seminaro (žino, supranta, geba)	Teorinės (žino, supranta)	Praktinės (geba)
	I. Žino burnos kietųjų audinių vertinimo metodikų principus.	I. Geba surinkti ir dokumentuoti paciento sveikatos ir odontologinę istoriją. II. Geba identifikuoti dantų ėduonies lokalizaciją, išplitimą, aktyvumą.

	III. Geba identifikuoti nekariozinius dantų pažeidimus. IV. Geba atlikti diferencinę dantų ligų diagnostiką.
Vertinimo kriterijai (moka, žino)	I. Moka surinkti ir dokumentuoti paciento sveikatos istoriją.
	I. Moka įvertinti ir dokumentuoti dantų būklę pagal PSO kriterijus.
	II. Moka įvertinti ir dokumentuoti dantų būklę pagal Nyvad kriterijus (Nyvad, Maciulskiene, Baelum1999).
	III. Moka įvertinti ir dokumentuoti dantų būklę, naudojant Tarptautinę dantų ėduonies nustatymo ir vertinimo sistemą ICDAS II.
	IV. Moka nustatyti ir įvertinti dantų ėduonies paplitimą ir intensyvumą.
	V. Moka įvertinti nekariozinius dantų pažeidimus.
	VI. Moka atlikti diferencinę burnos kietųjų audinių ligų diagnostiką.
Vertinimo būdai	Klinikinė situacija.
Priemonės	Odontologinis įrenginys, odontologinis veidrodis, zondas, ambulatorinė kortelė, metodinė medžiaga darbų tematika.
Literatūros šaltiniai	1. ....

Europos odontologijos studijų asociacija rekomenduoja tokius „įrankius“ kaip kritinė refleksija, slenkstinė sąvoka, grįžtamojo ryšio mokymas, pasakojimas ir kiti (2 lentelė). Visos dėstymo strategijos turi būti pritaikytos prie poreikių, tačiau pagrindinis tikslas yra koncentruotis į tai, ko mokomasi, pasitelkiant kritinį mąstymą.

Studentai savo ruožtu turi savarankiškai studijuoti nurodytą medžiagą. Dėstytojui iš anksto nurodžius, ką pasiruošti papildomai ir paskirsčius užduotis, atliekamas pristatymų rengimas, naujausios literatūros referavimas, referato pristatymas, projektai ir kita.

2 lentelė. ADEE rekomenduojami dėstymo metodai, labiausiai tinkantys (X) atskiroms kompetencijos sritims įgyti.

Dėstymo metodas	I Sritis. Profesionalumas	II Sritis.	III Sritis.	IV Sritis.
-----------------	------------------------------	------------	-------------	------------

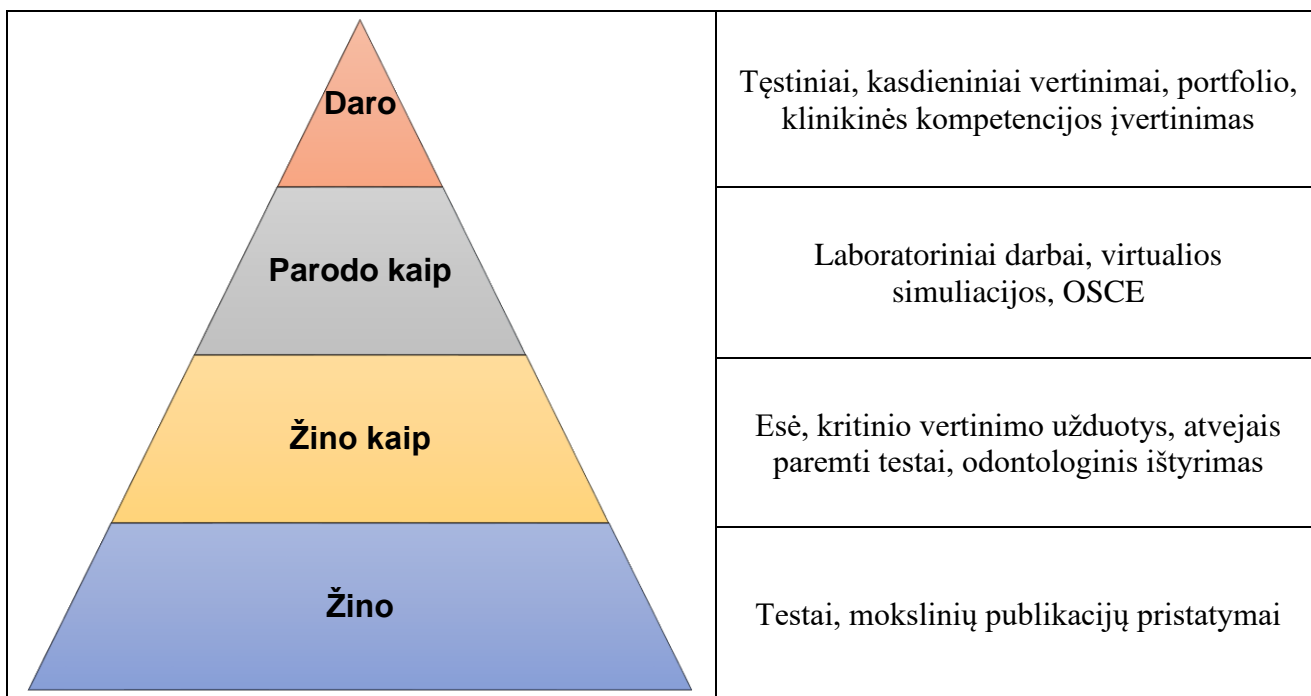
		Saugi ir efektyvi klinikinė praktika	Į pacientą orientuotas gydymas	Odontologija visuomenėje
Produktyvus nesėkmių mokymas	-	X	-	-
Slenkstinė sąvoka	X	X	-	-
Grįžtamojo ryšio mokymas	X	X	X	X
Numanomas mokymas	X	X	X	-
Kritinė refleksija	X	X	-	X
Vaidmenų atlikimas	X	X	X	X
Studentų mainų programos	X	X	-	X
Blokų grandinė	X	X	-	-
Socialinės komunikacijos priemonės	X	-	X	X
Slenkstinė sąvoka ir asmeniniu tyrinėjimu grįstas mokymasis	X	-	X	-
Pasakojimas	X	-	X	-
Koncentrinių ratų metodas	X	-	X	X

Vertinimas

Vertinimas yra formuojamasis (neformalus – studento veikla vertinama komentaru, žodžiu kiekvieną užsiėmimą reflektuojant, papildant ir taisant atsakymus, atliktus darbus. Komentarai raštu rašomi pagal galimybes ir poreikius, nurodant sėkmes ir nesėkmes, geresnio rezultato siekimo

galimybes) ir sumuojamasis (neformalus – ese, portfolio, kursiniai darbai, dėstytojo vertinimas, formalus – testai, egzaminai).

Dėstytojas įvertina studentų parodytas žinias ir gebėjimus. Pasirenkamas labiausiai tinkamas vertinimo metodas, o pats vertinimas turi būti grindžiamas aiškiais kriterijais ir standartais, atsižvelgiant į užduoties pobūdį, kompetencijos lygį ir kitus kriterijus. Naudojant Miller piramidės principą, galima įvertinti studentų žinias skirtinguose pasirengimo lygiuose. Šis konceptualus modelis nurodo klinikinei kompetencijai reikalingus komponentus hierarchine tvarka – nuo pamatinių žinių bei jų pritaikymo žinojimo (žinoti ir žinoti kaip) iki žinių praktinio pritaikymo dirbant su modeliu (parodyti kaip) ir demonstruojant kaip specialistas pritaiko žinias klinikinėje praktikoje (2 pav.). Modelio įgyvendinimas reikalauja, kad vertinimas būtų periodinis ir progresyvinis, kaupiant pasiekimų aplanką – portfolio. Tačiau, ne mažiau svarbu taikyti vertinimo metodus ne tik pagal kompetencijos lygį, bet ir pagal kompetencijos sritis, kurias Odontologijos krypties ikidiplominių studijų gairėse rekomendavo Europos odontologijos studijų asociacija. Galima pasirinkti vertinimo metodą, priklausomai nuo įgyjamos kompetencijos (3 lentelė). Tinka visi vertinimo metodai, išskyrus egzaminus.

2 pav. Miller piramidė, demonstruojanti kompetencijų vystymo ir vertinimo modelį.

3 lentelė. Kompetencijomis pagrįstos klinikinės praktikos vertinimas profilinėse klinikose.

Klinikinės praktikos sudėtis (įgytos kompetencijos)	Kategorijų apibūdinimas	Maksimalus balas	Vertinimo balo dalis.
1. Profesionalumas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tinkamas skirto laiko išnaudojimas; 2. Tinkama profesinė elgsena bendraujant su kolegomis ir pagalbiniu personalu; 3. Tvarkinga apranga, punctualumas. 	10	10
2. Į pacientą orientuotas gydymas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėjimas bendrauti su pacientu, t. y. ligos anamnezės surinkimas, informacijos pacientui apie burnos/dantų būklę suteikimas, planuojamų diagnostikos ir gydymo procedūrų paaiškinimas ir suderinimas; 2. Paciento ištyrimas (tinkamų diagnostikos metodų parinkimas) ir gydymo plano sudarymas, dokumentacijos pildymas. 	10	10
3. Saugi ir efektyvi klinikinė praktika	<ol style="list-style-type: none"> 1. Infekcijų kontrolės taisyklių laikymasis; 2. Nuskausminimas (atlikta savarankiškai, teisinga metodika, pavykęs rezultatas). 	10	10
4. Odontologija visuomenėje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktikos priemonių žinojimas ir propagavimas. 	10	10
5. Gydymo procedūra	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įrašoma vertinama klinikinė procedūra 	10	50
Bendras įvertinimas	Išvedamas 1,2,3,4 kompetencijų ir 5 kompetencijos įvertinimo vidurkis lygia proporcija ((1,2,3,4 kompetencijų įvertinimo vidurkis + 5 kompetencijos įvertinimas) : 2).	10	100

Refleksija

Seminaro pabaigoje studentai įvertina ir aptaria mokymosi etapą, įskaitant mokymo(si) procesą ir pasiektus rezultatus.

Raktiniai klausimai:

- Kas pasisekė?
- Kokių kilo sunkumų?
- Kaip galima būtų išvengti jų ateityje?
- Kokie veiksmai buvo naudingi?

- Kokia grupė padarė pažangą ir kodėl?

Klausimai apibendrinimui:

- Ar pasiekėme, ką buvome užsibrėžę?
- Ką sužinojome apie užduoties turinį?
- Kaip kitą kartą galėtume bendradarbiauti geriau?
- Ar įgytos žinios/supratimas, gebėjimai pakankami, ar praktikinė užduotis suprasta ir įsisavinta?